

AMERIŠKA DOMOVINA

AMERICAN IN SPIRIT
FOREIGN IN LANGUAGE ONLY

Serving Chicago, Milwaukee, Waukegan, Duluth, Joliet, San Francisco,
Pittsburgh, New York, Toronto, Montreal, Lethbridge, Winnipeg

SLOVENIAN
MORNING NEWSPAPER
Denver, Indianapolis, Florida, Phoenix, Elly, Pueblo, Rock Springs

NO. 85

CLEVELAND, OHIO, THURSDAY MORNING, JUNE 2, 1977

LETO LXXIX. — Vol. LXXIX

V Rodeziji je spor o enaki volivni pravici

Ko zahtevajo črni enako in splošno volivno pravico, je vlada Rodezije še vedno na stališču, da naj bo volivna pravica črncem omejena.

SALISBURY, Rod. — Ameriški in britanski diplomati so se pretekli teden podrobno razgovarjali o novi ureditvi Rodezije, ki bi naj dala črnim vlado in odstranila nevarnost razširiti in odpravi vojskovanja. Bela manjšina je pripravljena sprejeti vlado "večine", toda ta večina ne pomeni enake in splošne volivne pravice.

Med tem ko imajo vsi belci volivno pravico, naj bi bila ta pri črnih vezana na določeno stopnjo izobrazbe in imetja. Črnski vodniki zahtevajo načelno enako in splošno volivno pravico. Bela manjšina je voljna popustiti v pogledu pogojev za dosego, oziroma priznanje volivne pravice, ni pa za enkrat še pripravljena priznati vsem odraslim črncem splošno in enako volivno pravico.

Manj težav je bilo tekom razgovorov o uvedbi vlade "večine". Beli Rodeziji ne zahtevajo nobenega daljšega zavlačevanja.

Komaj so ameriški in britanski zastopniki končali svoje razgovore s predstavniki bele manjšine, že so rodezijske obrambne in varnostne sile udarile z vso silo na bežeče črne gverilce v Mozambik. Tekom nedelje, ponedeljka in toka so z močnejšimi enotami, podprtimi z letalstvom, udarile na gverilsko oporišče onstran meje v Mozambiku ter uničile v njih večje količine orožja in opreme ter pokončale preko 30 gverilcev.

ZDA so včeraj pozvale Rodezijo, naj konča svoj vdor v Mozambik, kjer so njene sile zasedle mesto Mapai, oporišče gverilcev, 60 milj od meje, in so še vedno v njem. Svarile so jo pred težkimi posledicami, če tega takoj ne stori.

Sudan želi dobiti orožje iz ZDA

KARTUM, Sud. — Predsednik republike Gaafar al-Nimeiry je republiku poslaničniku ZDA pri ZN Andrewu Youngu, ko se je mudil pretekli teden v Sudanu, da potrebuje ta ameriško orožje.

Sudan je prejemal orožje iz Sovjetske zveze, dokler je vzdrževal z njo prijateljske odnose. Te je prekinil sredi tega meseca, ko je pognal domov sovjetske vojaške svetovalce, nejevoljen na Moskvo, ki je sklenila prijateljsko in zavezniško pogodbo z Abesinijo, južno sosedo, Sudana.

Chip Carter zastopnik ZDA na 25-letnici vlade kraljice Elizabete II.

WASHINGTON, D.C. — Predsednik Carter je imenoval svojega sina Chipa Carterja za zastopnika ZDA pri slavlju 25-letnice kraljevanja Elizabete II. v Veliki Britaniji v dneh 6.-12. junija v Londonu.

Chip in Caron Carter bosta v Londonu gosta predsednika vlade Jamesa Callaghana in njegove žene.

Vremenski prerok

Preteklo oblačno z možnostjo krajevnih neviht, hladno. Najvišja temperatura okoli 66 F (19 C).

Novi grobovi

Joseph J. Garisek
V Euclid General bolnišnici je umrl 30. maja Joseph J. Garisek s 1476 Clermont Rd., mož Olge, preje por. Christoff, oče Josepha M. Gary, Johna in Barbare A. Brickman, brat Martina, Franka in Tonyja Cvelbarja. Pogreb je danes, 2. junija, iz Brickman pogrebnega zavoda, 21900 Euclid Avenue, v cerkev sv. Pavla na Chardon Rd. ob 10., nato na pokopališče Vernih duš.

Joseph Jakin
Včeraj je umrl Joseph Jakin Jr., sin pokojnih Josepha in Katarine, ki sta živel v Collinwoodu. Pogreb bo iz Brunner pogrebnega zavoda v Painesvillu jutri popoldne ob dveh. Pokojnik je bil star 64 let in je zapustil hčeri Barbaro ter Sue.

Mehikanec kritizira ZDA v zvezi z načrti za nezakonite vseljence

MEXICO CITY, Meh. — Vodilni strokovnjak Mehike o nezakonitem vseljevanju v ZDA dr. Bastante je označil nastop proti temu za "kratkoviden", ki lahko ima težke posledice tako za ZDA kot za Mehiko.

Washington bi rad omejil, če že ne čisto ustavil, obsežno nezakonito prehajanje meje in vselejvanje milijonov Mehikancev v ZDA. Sodijo, da je sedaj v ZDA od 6 do 8 milijonov nezakonitih priseljencev iz Mehike. ZDA so pripravljene tem, ki so v deželi že več let, priznati pravico do ureditve njihovega pravnega položaja, pa odločene istočasno okrepiti stražo ob meji, ki naj ustavi nadaljne pritekanje "črnih" vseljencev.

Po sodbi mehiškega strokovnjaka ZDA presojaajo nezakonito vseljevanje iz izključno svojega domačega stališča in vpliva na gospodarstvo ZDA, ne vpošteva pa pri tem položaja v Mehiki. Trdna zavora meje bo poslabšala gospodarski položaj v Mehiki in povzročila trenja in napetosti ob meji, ki bodo hudo škodljiva obema sosedoma.

Brežnjevo bo obiskal Francijo

MOSKVA, ZSSR. — Leonid I. Brežnjev bo v dneh 20.-22. junija 1977 na uradnem obisku v Franciji.

Gigarete povzročile ogenj v Beverly Hills?

SOUTHGATE, Ky. — Požar, ki je pokončal preteklo soboto večer 158 človeških življenj, naj bi povzročili neugasli ostanke cigaret. Te so pobrali z miz, jih zavili v namizne papirnate prtiče in jih skupaj z namiznimi prti odrgli v kletne prostore, kjer je požar nastal.

Pomožni natak Walter Bailey, ki je opozoril goste preteklo soboto, da je nastal "manjši požar", in jih pozval, naj zapuste prostore, je mnenja, da je požar nastal na ta način, ni pa gotov o tem.

Oblasti med tem raziskujejo vse podrobnosti, ki bi naj pojasnile ozadje in vzroke strahotne nesreče. Trdijo, da utegne preiskava trajati več mesecev. Število žrtve je bilo uradno omejeno na 158 ob ponovnem štetju. Do včeraj so bile z le nekaj izjemami vse identificirane.

Washington načrtuje pomoč nerazvitim

WASHINGTON, D.C. — ZDA so pripravljene na večje pomoči pri razgovorih o ustaljevanju surovin, za kar se zavzemajo nerazvite države na konferenci v Parizu o mednarodnem gospodarskem sodelovanju.

Pogajanja so običajna, ko go-spodarsko razviti Sever odklanja "pretrane" zahteve nerazvitega Juga. ZDA so se odločile sodelovati pri ustvaritvi posebnega sklada za nakup in plačilo velikih zalog surovin, ki bi naj pomagale ohranjati ceno teh na dolgo dobo čim bolj stalno in s tem omogočile nerazvitim državam gospodarsko načrtovanje. Veliko nihanje cen surovin je namreč ena največjih težav nerazvitih držav, posebno onih, ki so v glavnem vezane na en sam produkt.

Bonn odobril program za zmanjšanje brezposelnosti

BONN, ZRN. — V Zvezni republiki Nemčiji je preko en milijon brezposelnih, kar je 4,4% celotne delovne sile. Vlada je odobrila 250 milijonov dolarjev za programe, ki naj preskrbe zaposlitev za najbolj prizadete skupine brezposelnih.

Iskanje življenja na Marsu za zdaj končano

Laboratorija pristajalec vesoljskih ladij Viking sta porabila sredstva.

PASADENA, Kalif. — Iskanje živih organizmov na planetu Marsu, ki sta ga vršila pristajalca vesoljskih ladij Viking I. in Viking II. je bilo ta teden končano, ko so naprave v obeh vesoljskih vozilih, ki sta pristali na površini Marsa lani, porabili svoja sredstva.

Po podatkih, ki so bili zbrani, sodijo znanstveniki, da doslej niso našli na Marsu nobene sledi življenja, ne izključujejo pa možnosti, da to na tem planetu le obstoja.

Vodstvo raziskav je ustavilo delovanje laboratorijev, ko sta ta izrabila vsa razpoložljiva sredstva za preiskave.

Vesoljski ladjici Viking vesoljskih vozil, ki sta pristali na Marsu, sta obsežno izpopolnili poznanje Marsa. Celoten program moremo šteti med izredne velike uspehe ameriškega raziskovanja vesolja, četudi ni odgovoril na vprašanje, ali je na Marsu življenje ali ne.

Sodnik odločil proti brezposelni podpori širajkujocim delavcem

NEW YORK, N.Y. — Zvezni sodnik Richard Owen v New Yorku je odločil, da stavi kajoči delavci nimajo pravice do brezposelne podpore, ker bi to pomenilo, da podjetniki sami finančno podpirajo one, ki štrajkajo proti njim, in ker pomeni vmešavanje v spor med delavci in delodajalci, kar je v nasprotju z ustavo.

Odločitev je bila v zvezi s 7-mesečnim štrajkom proti New York Telephone Company.

V svoji obsejni razsodbi pravi sodnik R. Owen, da je zakon države New York, ki dovoljuje plačevanje brezposelne podpore štrajkujocim, kadar štrajk traja nad 7 tednov, v nasprotju z zvezno ustavo, ki ne dovoljuje poseganja vlade v svobodno urejanje odnosov med delavci in podjetji na temelju medsebojnih pogajanj.

Država New York je proti sodbi sklenila vložiti priziv na višje sodišče.

ZMAGA LIKUNDA UTEGNE VODITI DO NOVE VOJNE MED ARABCI IN IZRAELOM

Jordanjski kralj Husein vidi v zmagi stranke Likud pri zadnjih parlamentarnih volitvah v Izraelu resno nevarnost za novo vojno na Srednjem vzhodu. Edino upanje za njeno preprečitev je novo presojanje položaja na Srednjem vzhodu v Washingtonu.

AMAN, Jord. — Kralj Husein je vladar države, ki je do junija 1967 obsegala del Palestine, zahodni breg reke Jordana ali Judejo in Samarijo, kot ta del imenujejo Izraelci. Vodnik stranke Likud Begin, ki bo po vsej verjetnosti novi predsednik vlade Izraela, odklanja izraelski umik s tega predela Palestine. Zanj je to "osvojen del Izraela". Arabci vztrajajo na svojem stališču, da morajo Izraelci umakniti svoje sile z vsega ozemlja, ki so ga zasedli v šestdnevni vojni junija 1967. Izjavljajo, da niso pripravljeni pustiti niti "pedi te zemlje" pod izraelsko oblastjo. Tudi zmerne politične stranke v Izraelu niso pripravljene vrniti "zadnje pedi" zasedenega ozemlja Arabcem, so pa pripravljene opustiti zasedbo "večjega dela" junija 1967 osvojenega ozemlja.

Carterjevo stališče

Predsednik Carter je ponovno govoril o potrebi izraelskega umika z zasedenega arabskega ozemlja, o potrebi "domovine" za Palestince in celo že tudi o odškodnini, ki bi jo naj palestinski begunci prejeli za svoje izgubljeno zemljo in drugo imetje v sedanjem Izraelu. Predsednik ZDA se je pri tem skliceval na resoluciji ZN 242 in 338, ki pa tega, kar je on navajal, stvarno ne vsebujeta, vsaj ne v jasni obliki. Na to je opozoril pretekli torek izraelski zunanji minister Yigal Allon. Predsednik začasne vlade Simon Perez je v Jeruzalemu dejal, da je potrebno, da Izrael prizna, da so pogledi ZDA v teh vprašanjih močno različni od izraelskih.

Huseinove skrbi

Kralj Husein je bil skupaj s svojimi četami na dvodnevni vojaški vajah. Ob njihovem koncu je čete pohvalil, da so v odličnem stanju in sposobne vr-

šiti svoje naloge. V kasnejšem razgovoru s sodelavcem The New York Timesa v kraljevi palači blizu glavnega mesta Amana je kralj Husein govoril o resnem poslabšanju položaja na Srednjem vzhodu z zmago Likuda pri volitvah v Izraelu. V njej vidi prevlado skrajnih sil v Izraelu, ki niso voljne za končanje spora z Arabci popuščati v obsegu, ki je potreben za dosego sporazuma.

Kralj Husein vidi edino možnost izognitvi novemu vojnemu spopadu med Izraelom in Arabci v stališčih predsednika ZDA Carterja. Če bo ta pri njih vztrajal in pripravil Izrael do popuščanja, je sporazum z Arabci možen, sicer pa se bo položaj zaostrial in Srednji vzhod bo bušil v novo, nevarnejšo vojno, kot so bile dosedanje.

Stališče kralja Huseina je v bistvu stališče, ki ga zavzemajo arabski vodniki. Vsi pričakujejo rešitev iz Washingtona, ki pa položaj še vedno proučuje in čaka, kakšno vlado bo Izrael končno dobil. Prevladuje mnenje, da bo ta bolj popustljiva, kot so znana stališča stranke Likud.

NATO se preusmerja

Vojaške sile NATO so začele pod poveljstvom gen. A. Haiga preskušati tudi ofenzivne sposobnosti, ko so se doslej vežbale samo v obrambnih nastopih.

BRUXELLES, Belg. — Oborožene sile Severno-atlantske obrambne zveze — NATO imajo nalogo zavarovati svobodni del Evrope pred mogočim napadom z vzhoda. V preteklosti so pri vseh svojih vajah preskušale različne obrambne načrte in sredstva, ki bi naj bila za njihovo izvajanje najuspešnejša. Z izključno vojaškega vidika je to preveč enostransko, saj je znano staro vokal, da "je najboljša obramba napad".

Gen. Alekander Haig, sedanjí vrhovni poveljnik oboroženih sil NATO, hoče preskusiti sposobnost svojih sil za protinapad na morebitnega sovražnika, ki bi skušal z močnimi silami prebiti zahodno obrambo in drti dalje proti Atlantiku. V soglasju z vsemi zavezniškimi silami izdelujejo nove načrte, ki jih bodo ob priliknosti preskusili.

Snovalci vojaških načrtov NATO so začeli gledati tudi preko evropskih meja, ko postaja vedno očitnejše, da je varnost svobodnega dela Evrope mogoče ogroziti s Srednjega vzhoda in iz Afrike, njenih neposrednih sosesčin, od katerih je svoboda zelo odvisna v pogledu oskrbe s surovinami, zlasti z oljem.

Moskva in Peking

MOSKVA, ZSSR. — Sovjetska zveza je objavila uradne note, izmenjane z LR Kitajsko in jo obdobja "zlobnega obrekovanja". Objava teh diplomatskih dokumentov kaže, kako so se odnosi med obema komunističnima velevladama zopet poslabšali.

Iz Clevelanda in okolice

V bolnišnici — Rev. Raymond Hobart od Marije Vnebovzete je v St. Vincent Charity bolnišnici. Obiski niso dovoljeni, priporoča se v molitev.

Farni festival — Poletni farni festival pri Sv. Vidu bo v dneh 7-10. julija.

Nov direktor — Katoliške dobrodelnosti — Za novega direktorja Katoliške dobrodelnosti — Catholic Charities Corporation v škofiji Cleveland je bil imenovan pretekli teden Edward J. Canrie, star 52 let.

Zvezna vlada popustljiva pri varovanju okolja

WASHINGTON, D.C. — Kljub odločnim in trdim besedam zvezna vlada pri varovanju čistoče okolja ni tako trda, kot bi kdo mogel soditi na temelju njenih izjav.

Tako je Reserve Mining Company v Silver Bay, Minn., dovolila, da sme še dalje odlagati v Superior Lake dnevno do 67.000 ton odpadkov, ki so znani kot možni povzročitelji raka.

Zadnje vesti

MOSKVA, ZSSR. — Anatoly Ščaranski, eden vodilnih oporčnikov režima in zagovornikov človekovih pravic, ki je bil prijet in zaprt sredi marca, je bil sedaj obtožen izdaje. To pomeni trd nastop sovjetskih oblasti proti zagovornikom človekovih pravic prav v času, ko se v Beogradu pripravljajo na odprtje konference, ki naj pokaže, kako posamezne države, podpisnice helsinških listin, določila teh o človekovih pravicah in svobodnih izvajajo.

WASHINGTON, D.C. — Predsednik Carter je včeraj označil one, ki nasprotujejo ustanovitvi nove zvezne agencije za varovanje koristi potrošnikov, za "sebičneže, ki varujejo svoje posebne koristi".

WASHINGTON, D.C. — Proračunski direktor Bert Lance je dejal, da povišanje obresti na posojila, objavljeno v zadnjih dveh tednih, ni utemeljeno, ker je na razpolago več gotovine v bankah, kot jo te dejansko morejo posoditi. Obresti za posojila najboljšim upnikom so bile povišane v dveh stopnjah od 6,25 na 6,75%. Lance trdi, da pospešuje to povišanje inflacijski pritisk.

QUITO, Ekv. — Rosalynn Carter, žena predsednika ZDA, je priletea včeraj sem iz Kostarike na svoji poti po državah Latinske Amerike. Doslej je bila povsod vladno in prijateljsko sprejeta ter uspešno ustvarjala dobro razpoloženje do ZDA. Jutri odleti iz Ekvadora v glavno mesto Peruja Lima.

PARIZ, Fr. — Konferenca Sever-Jug, ki se je udeležujejo industrijsko razvite in gospodarsko nerazvite države sveta, bi morala biti včeraj zaključena po treh dneh razgovorov zunanjih ministrov. Zaključek se je zavlekel, ko niso mogli pravčasno doseči soglasja o poročilu ob njenem koncu. To pričakujejo, da bo sestavljeno danes. Konferenca očitno ni dosegla ciljev, ki so jih od nje pričakovale nerazvite države.

AMERIŠKA DOMOVINA

6117 St. Clair Ave. - 431-0628 - Cleveland, Ohio 44103

National and International Circulation

Published daily except Wed., Sat., Sun., holidays, 1st two weeks in July

NAROCNINA:

Združene države:
\$28.00 na leto; \$14.00 za pol leta; \$8.00 za 3 mesece
Kanada in dežele izven Združenih držav:
\$30.00 na leto; \$15.00 za pol leta; \$8.00 za 3 mesece
Petkova izdaja \$10.00 na leto

SUBSCRIPTION RATES:

United States:
\$28.00 per year; \$14.00 for 6 months; \$8.00 for 3 months
Canada and Foreign Countries:
\$30.00 per year; \$15.00 for 6 months; \$8.00 for 3 months
Friday Edition \$10.00 for one year.

SECOND CLASS POSTAGE PAID AT CLEVELAND, OHIO

No. 85 Thursday, June 2, 1977

Ob 60-letnici Majniške deklaracije

(Iz osebnih spominov)

II.

Besedilo Majniške deklaracije je koncipiral in napisal poslanec Slovenske ljudske stranke (krščanske demokracije) prof. Evgen Jare, a zamisel in izvirna formulacija se je rodila v umu Janeza Ev. Kreka. Prof. Jare jo je vrgel na papir, da so o nji v klubu razpravljali, na predlog Hrvatov dodali "in hrvaškega državnega prava", potem pa besedilo soglasno odobrili vsi poslanci in ga podpisali. Tako je imel dr. Korošec za seboj enodušno soglasje vseh, ko je pogledal po dvorani in začel z bele pole brati:

"Podpisani poslanci, združeni v jugoslovanskem klubu, izjavljajo, da zahtevajo na temelju narodnostnega načela in hrvaškega državnega prava, naj se vsa ozemlja monarhije, v katerih prebivajo Slovenci, Hrvti in Srbi, združijo od žezlom habsburško-lotarinske dinastije v samostojno državno telo, ki bo prosto vsakega narodnega gospodstva tujcev in zgrajeno na demokratičnem temelju. Za uresničenje te zahteve enotnega naroda bodo zastavili vse svoje sile. S tem pridržkom se bodo podpisani udeleževali parlamentarnega dela."

Za hipec je v dvorani zavladala grobna tišina. Pretrgli so jo takoj Čehi z navdušenim ploskanjem, ker so podobno deklaracijo podali tudi sami po poprejšnjem dogovoru, ki ga je izpeljal Janez Evangelist Krek za časa svojega političnega potovanja po Češkem. Za predstavitelja avstrijskih Nemcev je poslanec Pacher podal izjavo, da bo zadelo državno pravno stremeljenje Jugoslovancov na odločen odpor vsega avstrijskega nemštva. Slovenski študentje-vojaki, kolikor nas je bilo takas na Dunaju, smo bili nad deklaracijo na vso moč navdušeni in pripravljeni darovati za njeno izpolnitev svojo mlado kri. Krek nas je svaril, naj bomo previdni, ker je "večji vojni preki sod. Ta je visel tudi nad njegovo glavo in grozil vsem poslancem, ki so deklaracijo podpisali.

Ne sme se pozabiti, da se je vse to dogajalo, ko je vojna vihra hrumela z vso silo in ni bilo še nikjer videti njenega konca, ki je bil šele podrugno leto kasneje. Kakšna huda preganjanja in represalije so se z vso opravičenostjo moge pričakovati v tej dolgi dobi, ko so ljudi postavljali pred puške, če bi se po nepredvidnosti izkazalo, da je habsburško-lotarinski okvir le zaščitna tabla za nameravani odcep od Avstrije!

Iz prej omenjenega razgovora z Janezom Evangelistom Kekom, ko nam je nakazal svojo vizijo in svoj sen o bodoči Jugoslaviji od Jadrana do Črnega morja, je jasno razvidno in potrjeno, da je res bila samo to.

Kakor je dovolj znano iz poznejšega razvoja deklaracijske akcije, je v Ljubljani stopil na čelo gibanja za uresničenje Majniške deklaracije tamkajšnji knez in škof A. B. Jeglič. Na željo mu je dr. Ušeničnik sestavil besedilo tako imenovane Ljubljanske deklaracije, ki ni nič drugega kot pismeni pristavek na Majniško deklaracijo. Prvi jo je podpisal škof Jeglič, za njim za Slovensko ljudsko stranko dr. Šušteršič, za narodno napredno stranko dr. Tavčar, socialistična stranka je podpis odklonila. Nato se je začelo podpisovanje širom po slovenski zemlji. Tega veličastnega narodnega pokreta, ki mu v zgodovini ni primere, — sredi grmenja topov in pušk —, ne bom popisoval, ker tedaj nisem bil doma in ga nisem doživel. Je dokaz zrelosti naroda, da svedoča res zasluzi!

Kako sem Majniško deklaracijo jaz proslavil na Dunaju, bom pa vseeno še povedal. Na dunajski univerzi sta prav v tistem času dokončala svoje posebne študije dva dobra mojca znanca-duhovnika iz Zavoda sv. Stanislava v St. Vidu, Tomaž Klinar in Gregor Žerjav. Bila sta v mojem času v zavodu prefekta; jaz pa gojenec pod njihovim vodstvom in nadzorstvom. Veste torej, da so bile vezi med nami ozke in krepke. Takoj po deklaraciji sta me povabila v Rathauskeller na proslavo njihovih doktoratov, tej pa bomo priključili tudi počastitev Majniške deklaracije.

Sešli smo se v slavni dunajski rotovski kleti samo mi trije in nitiče drug. Kje sta iztaknila toliko in tako imenitne hrane, ki sta jo prinesla s seboj, še danes ne vem. Vsega dobrega je bilo na mizi. Tako se je tudi spodobilo, saj smo praznovali velik, enkratni dogodek v njunem življenju, temu na dodali proslavo velikega, enkratnega dogodka v življenju naroda, ki ga je sprožila in proglasila Majniška deklaracija. Ne more torej niti zanere biti, če smo vse skupaj pošteno zalili z najboljšim vinom iz rotovške kleti. In smo se sredi vojne vihre resnično dobro imeli.

Kar sem povedal iz svojih spominov na tisti zgodovinski čas iz čisto osebnega gledišča, je le okvir obrob-

nega pomena za prijetno branje, ni pa in noče biti jedro te storije. Jedro pa je: Pred 60 leti se je razlegel iz cesarskega Dunaja po Avstriji, Evropi in ostalem svetu silen klic po svobodi zatiranega naroda; mnogo več: odločna zahteva po samostojnosti in neodvisnosti politično in kulturno zrelega ljudstva. Tega klica nobena sila ni mogla več ustaviti in zadušiti. Stoletni habsburški imperij je moral pasti konec oktobra naslednjega leta, da se je zahteva Majniške deklaracije mogla izpolniti.

Zgodovinski dogodek enkratne veličine je bil to, vreden spomina in proslave.

Dr. Ludovik Puš

BESEDA IZ NARODA

Bodimo dejavni!

CLEVELAND, O. — Po sve zgodovino. Tudi Irci so npr. šele tu je veliko slovenskih časnikov, listov, obzornikov, ki nas obveščajo o dogajanju doma in na mednarodnem polju. Med najbolj zaslužna občila spadajo gotovo prav "Ameriška Domovina", v Južni Ameriki "Svobodna Slovenija", v Avstraliji mesecnik "Misli", ki nenehno seznanjajo slovenske ljudi z novicami.

In vendar se nam zdi, da v vseh teh listih nečesa manjka ali pa vsaj, da je tega veliko premalo: glasov iz ljudstva, pisem bralcev. Gotovo, da naši ljudje niso vajeni pisati član-

kov, poročil, toda pisati le znajo, saj pišejo pisma svojim domačinim in jim poročajo o življenju, kjer so se naselili, kaj se tu godi v slovenski srenji ipd. Ali ne bi lahko od časa do časa poslali nekaj vrstic tudi v naš tisk, tako da bo naša javnost v svetu bolj seznanjena z dogajanjem med slovenskimi ljudmi po celotnem svetu, in da se bomo čutili močnejšo in večjo slovensko družino.

Mnogi imajo pomisleke, celo bojazen pred "politiko". Ta jim pomeni vse tisto, česar niso navajeni in česar ne poznajo. Strah pred vmešavanjem v "politiko" širijo še danes poklicani in nepoklicani. Toda, kaj je v resnici ta "politika"? Tega večina nihče jasno ne pove. Svoja gledanja na svet, dogajanje v svetu, kar je v svobodnih in demokratičnih državah normalno, se mi bojimo razodevati, o vsem tem govoriti. Da nas kdo mogoče ne posluša in nas ne ovadi? Nismo se še znebili podzavestne bojznosti iz vojnih in povojnih časov in podzavestno živimo kot družba strahu. Kot privatniki.

Dopisniki po naših listih so, kot je videti, vedno ene in iste osebe. Toda če nam časa preostaja, pomislimo na to, da nekaj napišemo iz svojih spominov. Doživeti iz svojih pogledov. Dopise bodo že popravili uredniki, tako da bodo za objavo. Važno je le to, da bodo zanimivi.

Danes je obveščanje in seznanjanje gotovo najmočnejša povezava neke narodnosti, pa tudi režima, ki se tega dejstva prav dobro zaveda. Kar si diktature prvo podredijo, režimi sprva prisvojijo, je prav javno poročanje. Tu so najbolj togi in nepopustljivi. Ljudi obveščajo samo o tem, kar so oni odobrili in cenzurirali, drugega nič. Ideje so pač nevarne.

Nasprotno pa jemljejo demokratske države prav svobodo tiska, poročanje kot temeljno svobodno svoje ureditve. Beseda je tu svobodna. In ta ne pritiče samo angleško ali kakšno drugo jezikovno govorečim, ampak tudi slovenskim ljudem po svetu. Slovenci v Ameriki bi se morali tega zavedati, sprostiti svoje misli, izraziti in izražati svoja mnenja. Zakaj, če se sami sebe cenzuriramo, potem ne bomo nikoli prišli do svojih pravic, ki nam kot evropskemu in svetovnemu narodu pripadajo.

Slovenci v svetu, posebno v Ameriki, bi morali narediti vse, da se svetovna javnost seznani z obstojem slovenskega naroda, z njegovim imenom, z njegovo kulturo, z njegovo imenitno

ture (popolnoma napačno) evangeljsko ponižnost in krizmatičnost.

Silvo S.

Izreden uspeh Grumovih bratov

CLEVELAND, O. — V času graduiraj smo sedaj in mnogi naši slovenski fantje in dekleta so z neugnano voljo dosegli svoj cilj, ko so si po dolgih, napornih letih pridobili številnih zakladov znanosti in vede. Veseli in ponosni smo, kadar slišimo, da je kdo iz naše slovenske družine diplomiral in zastavil prvi korak v svojem poklicu. Nam vsem so v ponos, saj so del nas, naše krvi, naše trde preteklosti in so del našega veselja.

V družini profesorja Janeza in Marije Grum v Milwaukee, Wisconsin, letos graduirajo kar trije fantje. Vsi trije so hodili v farno šoo k Sv. Mateju (St. Matthew), nato pa na Marquette High School.

Starejši sin Janez je nadaljeval študije 2 leti na Marquette University in dve leti na University of Wisconsin v Milwaukee, kjer je leta 1973 uspešno graduiral iz kemije. Nato se je vpisal in bil sprejet na medicinsko fakulteto na University of Wisconsin v Madisonu, kjer je 29. maja promoviral in prejel doktorat v medicini. Kot "resident" zdravnik bo nastopil službo 1. julija v St. Joseph bolnici v Milwaukeeju.

Drugi sin Ciril je že v treh letih z odliko končal študije na Marquette univerzi, nakar je bil sprejet na Medical School v Milwaukee, kjer je prav tako 29. maja promoviral in prejel doktorat v medicini. Dne 1. julija bo nastopil službo kot "resident" zdravnik v Cleveland Clinic bolnici v Clevelandu.

Najmlajši sin Klemen je letos 22. maja graduiral na Marquette University iz biologije. Aprila meseca je bil sprejet v "Phi Beta Kappa" in je graduiral z najvišjo odliko "Magna cum laude". Kot starejša brata se je odločil za medicino in bo nadaljeval študije na Medical School of Wisconsin v Milwaukeeju.

Skopi podatki dolgoletnega napornega študija, ki so ga Grumovi bratje zastavili in sta s tem že postala dva nova slovenska zdravnika. K uspehom vsem fantom naše iskrene čestitke in vso srečo in blagoslov v težkem in odgovornem poklicu!

Poleg vseh diplom in priznanj, ki so jih fantje prejeli za visoko izobrazbo v ameriških šolah, jim na tem mestu gre tudi častno priznanje, da vsi trije bratje gladko govorijo svoj slovenski materin jezik, katerega radi ob vsaki priliki uporabljajo. To je najlepša dediščina, ki so jo prejeli mogli.

Priznanje k edinstvenemu dogodku pa gre tudi staršem, ki sta jim bila v vsestransko oporo in pomoč. Ponosni smo na izreden uspeh bratov iz zavedne slovenske družine!

H. A. G.

Oltarno društvo sv. Vida vabi

CLEVELAND, O. — Oltarno društvo fare sv. Vida ima to nedeljo, 5. junija, pri osmi sv. maši skupno sv. obhajilo, ob pol dveh popoldne pa sejo v društveni sobi farne dvorane.

Ker julija in avgusta ne bo sej, ste članice prav vljudno vabljeni, da se v čim večjem številu udeležite te važne seje. Kot vam je gotovo že znano, bo imela Zveza slovenskih oltarnih društev v soboto, 13. avgusta, svoje vsakoletno romanje k Mariji Pomagaj v Lemont. Upamo, da boste tudi letos enako navdušeni za to naše prelepo romanje, kot ste bile vsa prejšnja leta.

O vsem se bomo pomenile na seji. Zato pridite, da se pred občinski časom še enkrat zberemo. Lep pozdrav!

Mary Marinko

Dnevu zvoni

Nov dan se poraja in sonca širina zajela je polja, zbudila srce; zvonilo je dnevu — spet jutra bližina žene me v polja, tja v brda, v gore...

Hvala za sonce — za vsako minuto, ko me objema — ko se povzpne v zvonike cerkvene — med strme vrhove — v veselje in srečo novega dne...

Znova naj danes zavijam rokave — njivo posejem, tvoj čudežni svet; brazde globoke v zemljo urežem — kot v glino umetnik, kot v pesem poet...

Zemlji rasti boš dal, — seme oživel — s soncem pozlatil, namočil z dežjem, da se bo polje, ki v rej zamajalo — pesem odpelo Bogu in ljudem...

Hvala za čas, ki mi daš ga živeti, za vse, kar osreči človeško srce; že včeraj bi mogel mi dneve sešteti, za večno povestiti moje roke...

Naj prosim, o Bog, te, da zarje večerne se še napijem kot dobre strdi, da bom za hišo ob starem ulnjaku mogel amirjen čakati noči...

Marjan Jakopič

VESTI IZ SLOVENIJE

Znanje za zakon

V Portorožu je bil seminar za vodje in sodelavce bodočih predzakonskih svetovalnic, ki jih u-

vaja novi zakon o zakonski zvezi in družinskih razmerjih. Več kot 60 udeležencev, največ socialnih delavcev, pa tudi psihologov, pedagogov, sociologov, pravnikov in zdravnikov, se je udeležilo tečaja.

Med drugim je bil prinesen predlog, da bo po letu 1980 moral vsak, ki se bo hotel poročiti, najprej v tak svetovalni center.

Važno za upokojeence in dela nezmožne

EUCLID, O. — Rok za prijavo za znižanje davkov na nepremičnine ali "Homestead Exemption Application" poteče prvi ponedeljek v juniju, t.j. 6. junija. Isto velja tudi za Disability Homestead Application". Dela nezmožni morajo za to prijavo predložiti zdravniško spricevalo, takozvani "Form DTE No. 105-D". Do teh prijav je upravičen vsak, ki v letu 1976 ni imel nad \$10.000 dohodkov.

Oni, ki imate že znižane davke, ste po novi odredbi upravičeni tudi do "stalne zamrznitve cene za vodo". Če imate na vašem računu o plačani vodi označeno "Based on Homestead Rate", je vaša prošnja za znižanje, če je odobrena. Če te oznake ni, je potrebno napraviti prijavo "Homestead Water Rate Application".

County Auditor Vincent C. Campanella sporoča, da bo Homestead urad na 1219 Ontario St., v tretjem nadstropju, odprt v soboto, 4. junija. Sprejemali bodo prijave in vam nudili pomoč pri izpolnitvi tiskovin.

Vse tiskovine in tudi pomoč pa dobite tudi v VISTA uradu na 6111 St. Clair Ave., tel. 391-9332 K bolnikom in onemoglim ga pridemo radi tudi na dom in vam izpolnimo tiskovine.

Upokojeenci in dela nezmožni, važno je za vas, da ne pozabite in ne prezrete ugodnosti, ki se vam nudijo.

VISTA zastopnik

John Skrabec

tel. 731-5021

Naročnica se zahvaljuje

BROOKLYN, N.Y. — Na tem mestu se želim prav lepo zahvaliti vsem mojim dobrim prijateljem in znancem za vsa pošto, ki sem jo prejela zadnja leta. Kako rada bi vsem pisano odgovorila in z njimi malo pokramljala. Toda zaradi oslabele oči in zaradi starosti ne morem več sama pisati, zato se poslužujem naše ljubljene Ameriške Domovine, katera naj vam posreduje to mojo, res priščno zahtvalo. Naj vam dobri Bog povrne pozornosti in dobroto.

Iskrnen pozdrav vsem in na svidenje v večni domovini!

Vaša

Marija Urbanija

1713 Gates Ave.

Brooklyn, N.Y. 11227

Drugi tir v karavanaški predor

Pred nedavnim so na Hrastici v železniškem predoru pod Karavankami začeli polagati drugi tir, tako da bodo v prihodnje v tem predoru vlaki zopet vozili v obeh smereh istočasno vsak na svojem tiru.

Celotna dolžina karavanaškega predora je nekaj manj kot 8 km jugoslovanska stran predora pa je dolga natanko 3602 metra.

V Sloveniji so umrli

20. maja
V Polju: Josipina Dekobler; v Begunjah pri Cerknici: Tonka Drenik, roj. Opeka; na Mirni: Ivan Vitez; v Smolenji vass: Franc Zupančič;
na Griču (Kaplanovo): Janez Skulj;
v Ljutomeru: Jože Polanič; v Ljubljani: Pavlina Rogelj, roj. Pretnar, Antonija Avsec; v Mariboru: Vladimir Slokar; v Puconcih: Ludvik Horvat.

21. maja

V Ljubljani: Marija Pustotnik, Stefi Čop, roj. Sifrer, Terenja Nardin, Marija Benedičič, Franciška Novak, Marija Dragar, roj. Korošec, Anica Dregar, Freda Kordež, roj. Starec, Anica Dernovšek, roj. Grašič; v Ivančni Gorici: Marija Marinkar;
v Hrastniku: Polda Grešak, Franc Igričnik;
v Hudem (Radomlju): Albin Rojc;
v Hrpeljah: Ivanka Dobriča, roj. Benčič;
v Celju: Peter Grilanc;
v Preskri: Franciška Babbnik, roj. Brolih (Tomažina mama); v Blatni Brezovici: Francka Prestopnik, roj. Brancelj.

23. maja

V Ponikvi pri Sečurju: Leopold Bučer;
v Sentjanžu: Anton Repovž; v Murski Soboti: Jolanda Murster, roj. Hima;
v Ljubljani: Franc Laznik, Anica Hlebec;
v Radovljici: Slavko Mali; v Spodnjih Gorjah pri Bledu: Marija Krajnik, roj. Pretnar; v Smartnem pod Šmartno gorjo: Aleš Marolt.

Smrtni žarek

Če bi bil potreben dokaz, da ljudska fantazija prehiteva čas in napoveduje tehnične dosežke bodočnosti, ga imamo na dlani: o skrivnostnem žarku, ki predre najdebelejši oklep ter v hipu spremeni človeka v gorečo baklo in jeklo v tekočo kovino, pišejo pisci znanstveno fantastičnih povesti vsaj že petdeset let. Vzemimo samo tovrstne dimčke, ki so izhajali že med obema vojnama. Flash Gordon nam predstavi pravi arzenal žarkovnih pušk, pištol in topov. Ali novice o skrivnostnih in strašnih orožjih Tretjega Reicha, ki so se začele širiti med prebivalstvom osnih sil, ko jim je začela trda presti in so po njihovem ozemlju neusmiljeno kilele bombe za vezniških letal. Fuhrer naj bi že razpolagal s strašnim smrtnim žarkom, ki v trenutku upelji sovražno letalo.

Danes lahko najdemo pri De Broglieu, Heisenbergu in predvsem Plancku tisto teoretsko osnovno, ki bi bila lahko opravičevala slutnje tehničnega razvoja, zavitega v neprodorno meglo bodočnosti. Edine otipljive analogije, ki je z njimi razpolagala bujna ljudska domišljija, so bili morda veliki reflektorji, ki so s svojimi svetlobnimi prameni sekali noč in skušali pokazati cilj protiletalskemu topništvu, ali pa koncentrirana svetloba leče, ki v sončnem dnevu lahko zažge papir.

Leta 1960 so te slutnje postale stvarnost. Theodor H. Maiman je tedaj skonstruiral prvi delujoči prototip laserja. Laser je akronim za Light Amplification by Stimulated Emission of Radiation — Svetlobno ojačenje s pomočjo stimulirane emisije žarčenja. Če v atomskem planetarnem sistemu spravimo elektron na tirnico, ki je vezana na višjo energetsko stopnjo, se pri spontanem povratku na prejšnji tir pojavi žarčenje, ki ima isto valovno dolžino in isto fazo, t.j. viški vseh valov se ujemajo. Takemu žarčenju pravimo koherentno. Laser je danes doma v kirurgiji, zlasti okulistiki, kot žarkovna lanceta; z njim lahko vrtamo luknje, merimo razdalje (npr. Zemlja — Luna pri eni od misij Apollo), delamo čudovite holograme, t.j. slike, ki smo jih dobili brez leč in ki jih pravzaprav ni na fotografski plošči, saj na njej vidimo le cel kup krogov, kot če bi na vodno površino vrgli kup kamenčkov in slikali koncentrične kroge, ki se sekajo in prepletajo.

Če pa ta "urejeni, Babilon" primerno osvetlilo, nam da ču-

dovit tridimenzionalno podoben slikanega predmeta. In še prav čudno lastnost ima ta neverjetna plošča: če nam po nesreči pade na tla in se razbije na tisoč kosčkov, nam bo vsak kosček še vedno dal celo podobo. Ne samo to: s pomočjo drugega holograma, ki ga uporabimo kot filter, lahko izločimo popolnoma določene elemente predmeta. Če smo, recimo, posneli to stran nekega lista, lahko iz podobe izločimo besedo hologram ali podoba ali plošča itd. ali pa n.p. vse črke o.

Leta 1960 je bil torej narejen prvi korak do uresničitve sna vseh piscev znanstveno fantastičnih povesti in megalomaniških diktatorjev, do smrtnega žarka — laserskega pramena izredne moči, ki lahko uniči cilj s toploto. Da sta se veselili spustili v orjaško tekmo tudi na tem polju človeškega znanja in tehnike, ne more biti nobenega dvoma. Časnik nam v zadnjem desetletju prinašajo vedno pogostejše novice o tej tekmi. Skoro ni dvoma, pa čeprav Američani to vztrajno zanikajo, da so Sovjeti pred dobrim letom za nekaj časa popolnoma oslepili omrežje ameriških obveščevalnih satelitov. Da bi se izognili diplomatskim zapletom in iz prestižnih razlogov, je ameriški obrambni minister, Donald Rumsfeld, uradno naznanil, da je to povzročil orjaški požar ob sibirskem naftovodu. Precej neverjetna teza, saj bi za tak učinek bila potrebna luč, ki je od 10 do 1000 močnejša od najmočnejše naravne svetlobe. Pač pa bi bilo to izvedljivo z močnim laserskim žarkom.

Specializirani teden Aviation Week and Space Technology je leta 1970 prinesel novico, da je že takrat laser, ki ga je izdelala družba United Aircraft, zrušil letalo in preluknjal debel tankovski oklep iz razdalje nekaj stotin metrov. Seveda je treba rešiti še celo kopico tehničnih problemov, preden bodo generali prišli do taktično uporabljivega "smrtnega žarka", toda zamisel je zanje preveč vabljliva, da bi se ji odpovedali. Izredno prav jim bo prišel predvsem pri protiletalski in protibalistični obrambi. V primerjavi s tradicionalnimi sredstvi zračne obrambe govori v laserjev prid predvsem ogromna hitrost svetlobnega žarka. Nobena naprava, ki jo poganja kemična energija, se ne more meriti z žarkom, ki potuje, kot vsa elektromagnetna žarčenja, z nedosegljivo hitrostjo 300 tisoč km na sekundo.

žavni postopek za versko preganjanje očitiden.

Versko preganjanje in zapostavljenost je v določenih slučajih izrečno naperjeno proti posameznim vernikom in prav v takšnih slučajih je kršitev pravice do svobodnega verskega prepričanja najbolj odvratna, kajti v vseh državah Vzhodne Evrope ves državni aparat podpira in propagira brezverstvo.

Na primer, če kdo pripada h kakšni verski skupnosti, ne more postati učitelj, državni uslužbenec ali vladni uradnik. V gotovih slučajih je moral duhovnik imeti dovoljenje pristojnih oblasti za obisk bolnikov in za podelitev poslednjih zakramentov. Verski pouk oblasti stalno ovirajo z raznovrstnimi ustraševalnimi ukrepi s pritiskom na študente in njih starše.

Po celotnem pregledu dejstev ugotavljamo, da je življenje posameznih vernikov in eksistenca krščanskih skupnosti v državah Vzhodne Evrope resno ogrožena. Oboji so izpostavljeni kapricam državnih birokratov s stalnim pritiskom in nadlegovanjem državnih organov s končnim ciljem, da zatrejo vsako vero v Boga.

Po drugi svetovni vojski je bila politična usoda ljudstev Vzhodne Evrope diktirana po odnosih in pogodbah med Združenimi državami Amerike in Sovjetsko Zvezo. Na te odnose pa je stalno vplival strah Združenih držav Amerike, da ne bi povzročili nemire v Vzhodni Evropi, ki bi mogli zanetiti atomsko uničenje. Ta pošastna možnost je popolnoma prevladovala miselnost političnega vodstva Združenih držav Amerike, da so po načelu nevmešavanja v zadeve drugih držav prepustili vzhodnoevropske države njih usodi. Odklanjali so vsako odločno politiko proti komunističnemu nasilju. Odpor pa je nastal v vzhodnih državah, vključno Sovjetsko zvezo, kjer je več odločnih mož javno zahtevalo priznanje in zaščito človeških pravic. Ti pričakujejo v svobodnem zapadnem svetu oporo in razumevanje.

Tako je prišlo do podpisa Helsinške pogodbe, ki je v posameznih točkah med drugim sprejela tudi zaščito in spoštovanje človeških pravic. Po tej pogodbi, ki jo je podpisalo 35 držav, bi sedaj mogle Združene države Amerike kot sopodpisnica pogodbe izvajati večji pri-

tisk na komunistične vlade. Bistveno vprašanje je če in kako bomo uporabili naš vpliv v obrambo najbolj dragocene pravice: pravica posameznika do verske svobode.

Ko mi sicer nimamo nikakršnih iluzij o političnih realnostih v mednarodnih zadevah, vendar sedaj po našem mnenju izgleda, da so okoliščine ugodne za ZDA, da izkoristijo svoj vpliv v obrambo človeških pravic v Vzhodni Evropi. Če bo naša vlada dovolj odločna, bo to velika moralna opora zatiranim ljudem, ki se v svojih državah borijo za priznanje osnovnih človekovih pravic.

Mi zato pozivamo politično vodstvo ZDA, da bolj odločno nastopi z zahtevo priznanja verske svobode v državah Vzhodne Evrope, kadar se s temi pogajajo o medsebojnih državnih odnosih.

Mi vzpodbujamo in podpiramo našo novo vlado, da se resno pripravi in odločno zahteva izpolnjevanje vseh točk Helsinške pogodbe.

Mi javno izražamo našo solidarnost s preganjano Cerkvijo v vseh delih sveta, kjer so zatirane človeške pravice in svoboda vere.

Mi tudi priznavamo, da je nad vsemi političnimi voditelji še višja sila. Zato molimo k Bogu za Preganjano Cerkev kjerkoli na svetu, kakor tudi za preganjalce Zaupamo, da bo božja modrost pomagala, kjer so naši napor prešibki.

A. S.

"OSSERVATORE ROMANO" O SLOVENCIN

"Osservatore Romano", poluradni vatikanski list, je prinesel 9. maja t.l. obširno poročilo izpod peresa Franco Geo Gottija o "Slovenih v Kanadi". Ljubljanska "Družina", št. 21. od 22. majnika t.l., je prinesla o njem kar precejšnje poročilo, ki tako rekoč mora zanimati ne samo rojake v Kanadi marveč tudi v Združenih državah ameriških, zato ga v naslednjem ponatiskujemo s svojim dodatkom, kakaj je Franco Geo Gottijevo poročilo o Slovehcih še prav posebno pomembno in zanimivo za nas v ZDA. "Družina" poroča takole:

"Franco Geo Gotti je v njem (v poročilu, n. op.) podal kra-

tek pregled slovenskega preseljevanja v Kanado, Baragovo misijonsko in kulturno delovanje med Očipveji in drugimi (indijanskimi, n. op.) plemeni, kratek opis slovenskega naroda od preseljevanja do danes, zanimivo Piccolominijevo poročilo o volitvah gosposvetskih knezov in o sedanjem verskem ter kulturnem položaju Slovencev v Kanadi.

"Govoriti o Slovehcih pomeni priklicati v zavest vsa evropska politična spreminjanja zadnjih dvajsetih stoletij. Le tako je mogoče priti do zgodovinskih korenin tega naroda," piše v članku. Prikazal je tudi vpliv teorije o "pogodbni oblasti", ki jo je pri karantanskih volitvah uvidel Piccolomini, na Jeana Bodina in na Thomasa Jeffersona. Misel o "pogodbni oblasti" je prišla tudi v ameriško ustavo.

Geo Gotti močno poudarja slovensko vernost in zgodovinsko vlogo Cerkev v preteklosti. Omenja sv. Cirila in Metoda, vlogo duhovnikov pri buditvi narodne zavesti, pri obrambi pred Turki, čas reformacije, kulturno delo. Gotti poudarja, da smo Slovenci izredno trdoživi in iznajdljivi. Saj je "eden izmed čudežev Evrope, da se je ta narod s komaj poldrugim milijonom prebivalcev obdržal na tako izpostavljenem ozemlju" in povsod, kamor so se njegovi člani v svoji zgodovini odseljevali.

Tako "Družina" o Gottijevem prispevku o Slovehcih v "Osservatore Romano". Drugi odstavek o tem poročilu bo v Clevelandu gotovo najbolj zanimal profesorja dr. Jožeka Felicijana, avtorja knjige "The Genesis of the Contractual Theory and the Installation of the Dukes of Carinthia", katera je izšla pred leti pri Družbi sv. Mohorja v Celovcu in postaja že redkost.

V informacijo našim bralcem pa za zaključek še nekaj podatkov o Piccolominiu, humanistu, diplomatu, geo-, etno- in historiografu, umrlem kot papežu Piju II 1464 v Anconu v It., zlasti še o tistih, ki se nanašajo na njegovo razmerje do Slovencev.

Enea Silvio de' Piccolomini je študiral v Sieni in Firenzi in postal eden od najpomembnejših zastopnikov in pospeševalcev humanizma v 15. stoletju. V l. 1432-42 je bil v službi raznih

cerkvenih dostojanstvenikov na koncilu v Baselu in opravil nekaj važnih poslanstev, 1442-7 v dvorni pisarni cesarja Friderika III., 1445 ordiniran, 1447-9 škof v Trstu, 1449-56 škof v Sieni in hkrati 1452-5 papeški nuncij za avstrijske dežele na (avstrijskem, n. op.) dvoru (25. jan. 1459 prejel po cesarjevem priporočilu od papeža Nikolaja V. župnijsko sv. Pankracija v Starem trgu pri Slovenjgradcu za komendo), 1456 kardinal, 10. avgusta 1458 izvoljen za papeža.

Piccolomini je l. 1444 prepoštoval s cesarjem Štajersko, Koroško in Kranjsko in bil v januarju in februarju v Ljubljani, od koder sta datirani dve njegovi pismi. Kot ponosen humanist je 16. apr. 1444 gledal na to potovanje v nekem pismu dejal, da je bil "sredi med barbari in divjimi ljudstvi". V njegovih spisih, kjer govori o naših (slovenskih, n. op.) krajih, ni najti take prezirljive sodbe. Ko je bil tržaški škof, je bil ponovno v Ljubljani, od koder je datiranih nekaj pisem in odlokov. Kot kardinal je nasvetoval cesarju ustanovitev ljubljanske škofije, ki jo je kot papež potrdil 6. sept. 1462 z bulo, izdano v Pienzi, kakor je preimenoval svoje rojstno mesto. Za prvega ljubljanskega škofa je postavil svojega prijatelja Sigismunda Lamberga. V svojem zemljepisnem, z zgodovinskimi ekskurzi prepletenem delu De situ Europae, govori v šestih poglavjih o Bosni, Dalmaciji, Hrvatski, Istri, Kranjski, Koroški in Štajerski; v poglavju o Koroški opisuje ustoličenje koroških vojvod in ne čisto nepristranska poročila o celjskih grofi, ki jih omenja v svojih pismih in političnih govorih. (Vzeto po podatkih rajnega univ. prof. dr. Lukmana v Sloven. biografskem leksikonu).

In končno; ne samo podpisane, marveč gotovo tudi bravce našega lista zanima, da bi kaj več vedeli o Gottiu, piscu članka v "Osservatore Romano". Zelo bi bili hvaležni, če bi nam kdaj iz Kanade ali kateri izmed naših slovenskih Rimcev kaj več povedal o njem. Hvaležni smo mu za vse, kar je napisal v informacijo velikega sveta o našem narodu in njegovem življenju v sedanosti in preteklosti. Naš prijatelj je in teh naš narod v velikem svetu hudo potrebuje in jih bo zlasti v prihodnosti še potreboval. Hvaležnost je lepa čednost, ki mora dičiti ne samo posameznike marveč tudi narode.

Janez Sever

Saharin v ZRN

Zahodnonemška živilska industrija jo lahko tudi v prihodnje uporabljala saharin. Kakor pove sporočilo bonnskega ministrstva za ljudsko zdravstvo, dolgotrajne laboratorijske raziskave niso potrdile domneve, da to umetno sladilo lahko povzroči maligna obolenja.

Za razliko od ZDA, kjer je saharin prepovedan, so v ZR Nemčiji mnenja, da bi prepoved pomenila zaradi visokega števila diabetikov znatno večjo nevarnost kot pa zmerna raba.

Dodajajo, da porabi zahodnonemška industrija razmeroma mnogo manj tega sladila kot ameriška. Med osvežilnimi pijačami vsebuje saharin samo "umetna limonada", pijača, po kateri na tržišču ni posebnega povpraševanja.

CONE AUTOMATIC SCREW MACHINE OPERATORS AND SET-UP MEN

Grinder operators (external, internal and centerless); Inspector and W & S Operators. Excellent working conditions. Overtime and other fringe benefits.

No experience necessary — will train!

MEISTERMATIC

17202 Roseland Ave.

Cleveland, O. 44112

481-7773

Carst Memorials

Kraška kamnoseška obrt
EDINA SLOVENSKA IZDELOVALNICA NAGROBNIH SPOMENIKOV
5425 Waterloo Rd. 481-2227

MALI OGLASI

FOR RENT

2 apartments, 6 rooms each, for older people or family with not more than 2 children at 1097 E. 71 St. — 361-1556.

(90)

FOR RENT

Three room apartment on 1206 Norwood Rd. Newly decorated. Call 842-0072.

(88)

HALL RENTAL - CATERING - WEDDINGS - BANQUETS - PARTIES

West Park Slovenian Home
4583 West 130 St. 44135
Call Tuesday thru Sunday after 1 p.m. — 941-3224, Richard Plotz

Lastnik prodaja hišo

Hiša za dve družini blizu E. 185 St. z velikim zemljiščem, na katerem je sadno drevje, je na prodaj. Kličite 732-8969.

(88)

Lastnik prodaja

Nova kolonial hiša v Wickliffu v bližini Rt. 84, kakovostno grajena, s priloženo garažo, aluminijastim opažem, 3 velikimi spalnicami, 2 kopalnicama, vsa podkletena, preproge in notranja ureditev po izbiri, je na prodaj za \$64.900. Za ogled kličite 946-5149.

(88)

REPAIRING

Of all kitchen appliances, kitchen helpers or industrial machines. — 268-0100.

(x)

BY OWNER

3 bedroom Colonial, fully carpeted. Fenced yard, garage, kitchen with nook. Off E. 200 St. — 486-2046.

(90)

Home for Sale — Euclid

3 bedroom, 1½ bath, all alum. bungalow and 2 car garage, full basement, generous storage cupboards, electric door opener, fully carpeted. Low 40's. Call 531-1591

(86)

Stanovanje v najem

Stanovanje v najem oddajo na Norwood Road v bližini Sv. Vida. Nobenih živali! Kličite 261-3169 — (27 maj, 2 j.)

WESTBROOK — Severno od Blvd.

Kolonial hiša s 3 spalnicami, aluminijastim opažem, kamnom, kletjo in garažo za 2 avta naprodaj.

UPSON REALTY

UMLA
499 E. 260 St. 731-1070 (86)

Help wanted Male or Female

DELO DOBI

Čistilko v okolici St. Clair Avenue iščejo za 2 do 4 dni v tednu. Kličite 361-5115 med 11. dop. in 3. pop.

(x)

Kovači

Kovači s skušnjo v ročnem kovanju in obratovanju velikih kladiv pri kovanju raznih delov in kovin dobijo zaposlitev pri starem, upelnem podjetju. Podnevi, stalno delo, mnogo ugodnosti.

Rose Metal Industries, Inc.
1536 E. 43 St.
881-3355 ali zvečer 371-2025 (86)

STALIŠČE AMERIŠKIH ŠKOFOV GLEDE ČLOVEŠKIH PRAVIC IN VERSKE SVOBODE

Navajamo delno besedilo Izjave ameriških katoliških škofov, ki so jo sprejeli na sestanku 4. maja 1977 v Chicagu, Illinois: **ČLOVESKE PRAVICE V VZHODNI EVROPI—ZADEVE VERSE SVOBODE**

Varovanje človeških pravic je še vedno nenehna skrb vseh, ki se prizadevajo ohraniti mir, kar je razumljivo in upravičeno. Kot kristjani se moramo vedno bolj zavedati, da je delovanje v obrambo človeških pravic ena izmed osrednjih nalog cerkvene vodstva. Papež Pavel VI. je v svoji mirovni poslanici za leto 1977 naglasil: "Kjer so človeške pravice resnično izražene in javno priznane ter zaščitene, tam ustvarja mir prijetno in znošno življenje med ljudmi."

V sedanjem času so v mnogih področjih na svetu človeške pravice ostro in nasilno omejene. Dasi noben narod glede spoštovanja človeških pravic ni brez napak, je vendar naša dolžnost, da sprejmemo na znanje izjave podane na škofovskih konferencah - škofov v Zapadni Nemčiji in škofov na Poljskem, ki obsojajo omejevanje človeških pravic predvsem v zadevah zatira-

nja verske svobode v Vzhodni Evropi. Mi vsi čutimo, da imamo veliko dolžnost, ker je toliko ameriških katoličanov, katerih predniki so prišli iz tistih dežel, ali pa so sami begunci pred nasilnimi režimi v državah Vzhodne Evrope. Zatiranje verske svobode v deželah od Baltičkega morja na severu in do Črnege morja na jugu je tragično dejstvo, ko se ljudstvo mora boriti za priznanje osnovnih pravic. / Cerkev, kakor tudi posamezne vernike, oblasti stalno ovirajo pri opravljanju verskih dolžnosti. V gotovih slučajih so celo izpostavljeni dejanskemu preganjanju. Režimi se ne ozi- rajo na nobeno vero; preganjajo kristjane, jude in muslimane. Zatiranje vere je trdo in obsežno. Napadi na Cerkev kot versko ustanovo in na posamezne vernike so v posameznih državah Vzhodne Evrope različni. Usmerjeni so na ljudske kulturne in verske tradicije, ki jih hoda- čje med ljudstvom iztrebiti. Trdota in vztrajnost verskega preganjanja zavisi od trdovratnosti višjih in nižjih komunističnih voditeljev. Toda v vseh državah Vzhodne Evrope je dr-

NOVICE- z vsega sveta

NOVICE- ki jih potrebuje

NOVICE- ki jih dobile še sveže

NOVICE- popolnoma neprisiranske

NOVICE- kolikor mogoče originalne

NOVICE- ki so zanimive

vam vsak dan prinaša v hišo

Ameriška Domovina

Povejte to sosedu, ki še ni naročen nanjo

Avgust Senoa:

ZLATARJEVO ZLATO

Na Markovo 1591. leta je stal ob desetih dopoldne pred zbornico zagrebskega kapitlja voz. Z njega je s pomočjo dveh slug stopil slab in zmručen medvedgrajski gospod. Počasi se je vzel po stopnicah in odšel v dvorano. Tu so za zeleno mizo sedeli zagrebski kanoniki kot člani sodišča, ob strani pa so stali zagrebski meščani Grga Dombin, Jakob Čerski, Mate Vernič, Ivan Plušec in Andrija Čičković.

"Servus humillimus, (Najpogostejši sluga) prečastita gospoda!" je s povešeno glavo pozdravil Stjepko kanonike. "Dobro dan, gospodje Zagrebčani," se je obrnil k meščanom. "Prišel sem, da sklenem z vami večer mir." In Stjepko se je utrujen spustil na stol.

"Ali želi vaše spoštovanje plemenitemu mestu povedati svoje pogoje?" je vprašal Dombin. "Ne, ne, kar vi dajte!" je odvrnil Stjepko in sklonil glavo.

"Če je tako," je povzel Blaž Šiprak, zagrebski kanonik, "bom prečital tole listino: Mi, kapitelj zagrebske cerkve, dajemo s tem vsem in vsakemu v vednost, da so prišli osebnosti pred nas spoštovani in ugledni gospod Stjepko Gregorijanec s prve strani, in ugledni in spoštovani možje Grga Dombin, Jakob literat Čerski in Ivan Plušec, meščani plemenitega, svobodnega mesta in vse občine grške Gorice z druge, zagrebske strani, da so s svobodno voljo in z živo besedo svojih ust sklenili pred nami večer mir in slovo."

V preteklih letih sta med plemenitim mestom in spoštovanim gospodom Gregorijancem nastala dva spora in dve pravdi. Prva zaradi nasilja, ki je bilo storjeno plemenitemu meščanu Petru Krupiću, zlatarju pri Kamnitih vratih na deseti dan meseca februarja leta 1578., ob priliki ustoličenja gospoda Krsta Ungnada Soneškega za bana kraljevine Dalmacije, Hrvatske in Slavonije; druga pravda pa ob času istega sabora kraljevine Slavonije zaradi zmerjanja in psovanja v hiši prečastitega gospoda Nikole Zelničkega, prepošta zagrebskega, kjer je isti dan gospod Stjepan Gregorijanec užalil meščana Ivana Telečiča in Mateja Verniča. Obe pravdi je vložilo pred kraljevo svetlostjo plemenito mesto kot tožnik proti gospodu Stjepanu Gregorijancu kot obtožencu, pravdi, za kateri je bil že dolo-

čen poslednji rok kraljevim požunskim sodiščem, a sodba še do danes ni bila izrečena. Toda ker so nekateri gospodje prijatelji, ljubeči mir in slovo obeh strank, delali na to, da bi bilo pravd konec, sta obe imenovani stranki sklenili pred nami večer mir pod naslednjimi pogoji: Najprej daje gospod Stjepko Gregorijanec svojo zemljo in breg, ki pripada Medvedgradu, od izvira Topličice, mimo Medvednice, od Medvednice do potoka Blizneca in dalje do cerkve sv. Šimna pod goro, imenovanemu mestu in njegovim kmetom v svobodno in mirno uživanje; to je za drvarjenje, pašo, žganje apna in za lomljenje kamna, pa naj si rabijo ta kamen za zidanje hiš ali za utrjevanje obzidja imenovanega mesta. Nadalje naj bo skupna pašna kmetov gospoda Gregorijanca in plemenitega mesta tista ravnica štirih orakov, ki spada zdaj k šestinskemu dvoru in ki jo sedaj oskrbuje Lovro Puntihar, kmet gospoda Gregorijanca. Poleg tega bo gospod Gregorijanec plačal vsoto tisoč ogrskih forintov — forint po sto dinarjev — sodniku, porotnikom in vsem meščanom zagrebskega mesta, in to v treh sledečih obrokih: prvega na naslednjo cvetno nedeljo, drugi obrok na dan sv. Trojice in tretji obrok na dan sv. Mihaela. Končno se mora gospod Gregorijanec pobrigati, da bosta tudi njegova sinova Pavel in Niko izdala slični pismi miru. Nasprotno pa izjavljata sodnik in cela občina grške Gorice zagrebske, da meščani v svojem in v imenu svojih otrok prenehajo z imenovanima pravdama in da so zato vse tožbe, pisma in pričevanja, ki bi jih storilo v tej zadevi katero koli sodišče kraljevine, brez sile in moči proti gospodu Stjepku Gregorijancu."

Kanonik je prenehal. Gregorijanec je bil mirno poslušal, kar so zahtevali Zagrebčani, samo včasih se je trpko nasmehnil. "Gospodje Zagrebčani zahtevajo precej," je pokimal z glavbo, "zelo dosti. E, oni so gospodarji! Čudno, da niso zahtevali Medvedgrada. Tudi tega bi dal. Saj je le kamenje!"

"Mar vaša spoštovanost ne pristane svobodno na ta mir?" je vprašal kanonik. "Da, da. Pristanem s svobodno voljo. Vse je dobro, vse!" je odvrnil in, ko je stopil proti

vratom, je dejal: "Bog z vami, mestnih in podeželskih šol."

Delala je s poskusi, s karšnimi pri odraslih ugotavljajo značilno vedenje in ravnanje pred srčnih obolenj, pravi biologinja Ingrid Waldron s pennsylvanske univerze, ki je pregledala 174 otrok iz ameriških pred-

(Dalje prihodnjič)

Predmestje in srce

Zaradi načina življenja so otroci iz ameriških predmestij bolj kot njihovi podeželski vrstniki izpostavljeni nevarnosti srčnih obolenj, pravi biologinja Ingrid Waldron s pennsylvanske univerze, ki je pregledala 174 otrok iz ameriških pred-

V blag spomin

prve obletnice smrti naše ljube soproge, matere in stare matere

IDA SIVEC

ki je preminula 2. junija 1976

Že leto dni Te zemlja krije, v temnem grobu mirno spiš, srce Tvoje več ne bije, bolečin več ne trpiš.

John, soprog;

Eileen, poročena Thompson, hčerka.

Ostali sorodniki.

Cleveland, Ohio 2. junija 1977.

R & D SAUSAGE COMPANY

15714 WATERLOO ROAD
CLEVELAND, OHIO 44110
PREKAJENO MESO — MESO ZA ZMRZOVALNIKE
Na debelo in na drobno
Posebne cene pri velikih nakupih
BILL IN ANGELA RATAJC, LAST. 692-1832

BISHOP BARAGA ASSOCIATION
Cleveland Chapter

We offer these memberships in the
BISHOP BARAGA ASSOCIATION

Annual \$5.00
Sustaining \$10.00
Life (individual or family) \$50.00
Life (institutional) \$100.00
By enrolling now, you can help us in our work to raise this humble Missionary Bishop from Slovenia to the highest honor that can be bestowed by the Church.

Enclosed is \$.....
for my membership.
Name
Street
City State Zip

Donations under \$5.00 will be appreciated and acknowledged, but will not entitle the donor to the "Baraga Bulletin," published quarterly. Printing and mailing costs allow for mailings to ordinary, sustaining, and life members only.

Donations payable to Rev. Victor N. Tomc, Vice Postulator, 15519 Holmes Ave., Cleveland, Ohio 44110.

"Poglej, tukaj v Ameriški Domovini je zopet oglaševanih nekaj prav poceni predmetov!"

"Tako priliko je treba izrabiti, da se prihrani nekaj dolarjev."

"Pomni, draga ženica, vsak cent se pozna, ki ga moreva prihraniti."

"Zato vsak dan pregledjva Ameriško Domovino, ne samo novice in drugo berilo, ampak tudi oglase. Trgovec, ki oglašuje v Ameriški Domovini, je zanesljiv in pri njem kupujva."

AMERISKA DOMOVINA

bi morala biti

vsaki slovenski hiši

Za vsakovrsna tiskarska dela

se priporoča

TISKARNA AMERISKE DOMOVINE

6117 St. Clair Avenue

Cleveland 3, Ohio

tel. HE 1-0628

TRGOVSKA IN PRIVATNA NAZNANILA

Vse tiskovine za društvene prireditve: okrožnice, sporedi, vstopnice, listki za nakup okrepčil. Spominske podobice in osmrtnice.

Najlepša izdelava - Prvovrsten papir - Hitra postrežba

NAROČAJTE TISKOVINE PRI NAS!

TRGOVSKE TISKOVINE - PRIVATNE TISKOVINE

NAROCITE SVOJIM DOBRIM OCETOM

AMERIŠKO DOMOVINO

KOT DARILLO ZA

Očetovski dan

dne 19. junija 1977

Naročite telefonično: 431-0628

Naročite pismeno:

Ameriška Domovina
6117 St. Clair Ave.
Cleveland, Ohio 44103

Prosim, da pošiljate Ameriško Domovino kot moje darilo za Očetovski dan na sledeči naslov: \$28.00 na leto \$14.00 za po leta

Za to darilo pošiljam znesek \$.....

Moje ime in naslov:

Ženini in neveste!

Naša slovenska unijska tiskarna Vam tiska
krasna poročna vabila
po jako zmerni ceni.

Pridite k nam in si izberite
vzorec papirja in črk.

Ameriška Domovina

6117 St. Clair Avenue

431-0628